

اقدامات اجرایی برای بازتعریف نظام حکمرانی آب

برنامه ستاد احیای حوضه آبریز زاینده رود (گاوخونی)

بطور کلی ۵ هدف محوری برای فعالیت‌های احیای زاینده‌رود در نظر گرفته شده است. هدف محوری سال اول و دوم: دستاوردهای سریع () و شناسایی راهکارهای احیا با جلب مشارکت ذی‌نفعان. هدف محوری سال سوم و چهارم: نهادسازی و احیا نظام حکمرانی آب حوضه، تثبیت حقوق آب. هدف محوری سال پنجم و ششم: ساماندهی مصارف و به حداقل رسانی مصارف غیررسمی، توسعه منطقه‌ای کم آب بر در حوضه آبریز زاینده‌رود، انتقال مدیریت رودخانه به بهره‌برداران با هدف تثبیت پایداری زیست محیطی و تسهیم عادلانه آب بین مصرف‌کنندگان.

وعده‌های ریاست محترم جمهوری در ابتدا و انتهای دولت یازدهم در ارتباط با زاینده‌رود؛ شرایط ناگوار کنونی در این حوضه از قبیل وضعیت نامناسب کشاورزان حوضه زاینده‌رود به خصوص در شرق اصفهان که منجر به اعتراضات گوناگون آنها شده است؛ خشکی دائمی رودخانه زاینده‌رود؛ خشک شدن تالاب گاوخونی؛ افزایش تنش‌های بین استانی بر سر آب و در نهایت درخواست نمایندگان استان اصفهان؛ همه و همه مسائل و عواملی بودند که تشکیل ستادی را که به خشکی زاینده‌رود در سطح ملی توجه ویژه نماید را رقم زدند.

اگر هدف اصلی ستاد احیای حوضه زاینده‌رود را بهبود وضعیت پایداری حوضه در زمینه منابع آب بدانیم، امری که بدون تحقق آن احیای زاینده‌رود در حد یک شعار باقی خواهد ماند، دستیابی ستاد احیا به این هدف نیازمند تدوین برنامه‌ای مبتنی بر پاسخ به این دسته پرسش‌ها است که علت ریشه‌ای پیدایش وضعیت کنونی در زاینده‌رود چیست، کدام تعارضات بین‌بخشی اجرای تصمیمات را ناکام کرده است، کدام مصوبات وضعیت را پیچیده‌تر کرده است و کدام اقدامات می‌تواند به موفقیت‌های سریع منجر شود؟

افزایش شکاف بین منابع و مصارف آبی حوضه زاینده‌رود و پیدایش وضعیت کنونی را باید در توقف تکامل نظام حکمرانی کهن آب در حوضه و جایگزینی آن با یک نظام حکمرانی آب غیر شفاف و غیر چابک که همواره از حل مسائل ناتوان بوده است، جستجو کرد. بر این اساس اصلی‌ترین برنامه ستاد احیای حوضه زاینده‌رود باید طراحی و استقرار نظام تطبیقی حکمرانی آب در حوضه باشد. اما شرایط کنونی حوضه و واقعیت‌های موجود گویای آن است که تلاش در جهت طراحی و استقرار این نظام بدون توجه به ضرورت انجام پروژه‌ها و اقدامات اجرایی که در کوتاه‌مدت مناقشات اجتماعی را کاهش داده، بر سرمایه اجتماعی دولت افزوده و شکاف بین منابع و مصارف آبی حوضه را بکاهد تلاشی ناکام خواهد بود که ره به جایی نخواهد برد.

متن پیش‌رو تلاشی است در جهت ارائه برنامه‌ای مقدماتی برای تشکیل ستاد احیای حوضه زاینده‌رود. این برنامه در دو

بازه زمانی تاسیس ستاد تا سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۰ - ۱۴۰۴ ارائه شده است.

پیش‌بینی می‌شود با تاسیس ستاد احیای حوضه زاینده‌رود با هدف و اصولی برشمرده خواهد شد و اجرایی شدن فازهای برنامه، تنش‌های اجتماعی در حوضه به شدت کاهش یافته (احیای اجتماعی)، تعداد روزهای جاری بودن آب در رودخانه زاینده‌رود به میزان قابل ملاحظه‌ای افزایش یافته (احیای آبی و محیط زیستی رودخانه)، حق آبه تالاب گاوخونی بیش از گذشته تامین شده و وضعیت پایداری آبی در حوضه به میزان قابل توجهی بهبود یابد؛ همچنین با اتمام ۵ فاز نخست زمینه برای اجرای فاز نهایی این برنامه یعنی استقرار نظام تطبیقی حکمرانی آب در حوضه فراهم خواهد شد. امری که در صورت تحقق، موفقیت قابل توجهی برای کشور بوده و می‌تواند الگویی برای حل مساله آب در سایر حوضه‌ها و نقاط دیگر کشور باشد. اقدامات و نقشه راه احیای زاینده‌رود کالا و ماهیتاً بر مبنای مذاکره بدست می‌آید.

برای مطالعه و دریافت متن کامل برنامه ستاد احیای حوضه آبریز زاینده رود (گاوخونی) از لینک دانلود زیر استفاده کنید.